

Muzsikál az erdő

Antonio Vivaldi: A négy évszak- Tavasz

Antonio Vivaldi olasz zeneszerző egyik legismertebb, négy hegedűversenyből álló műve, amelyek mindegyike zenei kifejezést ad egy -egy évszagnak. 1725-ben jelent meg Amszterdamban.

Mind a négy hegedűverseny gyors, lassú, gyors elrendezésű. A négy évszak hegedűversenyéhez egy szonett társul, amelyet egy ismeretlen személy vagy talán maga Vivaldi írt.

Megérkezett az új tavasz, vidáman
köszönti őt az ujjongó madárdal,
s a csermelyek a szellő sóhajában
frissülve futnak, édes suttogással.
Villám és mennykő súlyos gráciával
jelenti be sötét-libériásan,
s hogy elcsitul az égzengés - madárdal
hallik megint, benne zengő varázs van.

Largo

Virágos réten sugdosón lehelget
a fű, a lomb és mély álomba bódul
a kecskepásztor, hű kutyája mellett.

Allegro

S furulyaszó csendül az álmokon túl:
a tündöklő tavaszban táncra kelnek
a pásztorok s a nimfák csapatostul.

Edward Grieg :Peer Gynt- Napfelkelte

Edward Grieg: A **Peer Gynt** a norvég drámaíró **Henrik Ibsen** ötfelvonásos drámai költeménye, Ibsen 1867-ben írta meg. Dán nyelven íródott, és az egyik legtöbbet játszott norvég darab. A darab megírásához Peter Christen Asbjørnsen norvég mesegyűjteménye segítette. A 20. század folyamán a Peer Gynt lett Ibsen egyik legismertebb műve. Magyar fordításban először 1899-ben adták ki.

Peer Gynt a főszereplő kalandjait meséli el, a norvég hegyektől egészen az észak-afrikai sivatagig. Klaus van den Berg szerint a gyökerei romantikusak, de

a darab már a korai modernizmus jeleit mutatja. A Peer Gyntöt a halogatásokkal teli élet leírásaként is emlegetik. A darabot Olaszországban írta Ibsen és az első kiadásból 1250 darabot publikált a Gyldendal kiadó Dániában. Annak ellenére, hogy az első darabok nagyon hamar elfogytak, a következő 2000 nyomtatványt csak hét év alatt sikerült eladni.

Ottorino Respighi: Róma fenyői, Madarak

A darabot először 1876. február 24-én mutatták be. A *Róma fenyőit* Respighi 1924-ben írta. Ekkor már a **római** Liceo di Santa Cecilia igazgatója volt, és sikeres zeneszerzőnek számított. E műve előtt hét évvel komponálta első kiemelkedő sikerét, a *Róma kútjai* című szimfonikus költeményt, és a *Róma fenyőit* ennek a párjának szánta, de pár év múlva megírja majd a harmadik Róma-darabot, a *Római ünnepeket*, mintegy **triptichonná** alakítva a három szimfonikus költeményből álló ciklust. A mű bemutatója 1924. december 14-én volt a római Augusteo színházban, Bernardino Molinari vezényelt. A közönség és a kritika kedvezően fogadta a darabot, aminek eredményeként egy év múlva már **Budapesten** is bemutatták. A gyakorlatilag szerzői estnek számító hangversenyen (egy **Vivaldi**-darabon kívül csak Respighi-művek voltak műsoron: a *Régi dalok és táncok* második sorozata, *Concerto Gregoriano* című hegedűversenye és a *Róma fenyői* volt műsoron) Respighi dirigált.

A *Róma fenyőiben* – akárcsak a *Róma kútjaiban* – a zeneszerző **Róma** tájait járja be, és a jellegzetes sötét lombú fenyőfákkal a főszerepben különböző napszakokban mutatja be a város egy-egy részletét. Először a Villa Borghese, majd a katakombák, a Giancolo és végül a Via Appia fenyői a tételek témái. A mű igazi **impreszionista** zenedarab, amelyben Respighi a látványt és a táj hanghatásait fogalmazza át zenévé. A hatásos, harsány, mediterrán fényeket és kontrasztokat megjelenítő zenedarab impreszionista jellege ellenére közel áll a romantika programzenei kompozícióihoz is. Ez jellemző szinte valamennyi érett Respighi-műhöz: a romantikus vonások mellett jelen van bennük a 20. század stílusának sok-sok jellemzője is. A *Róma fenyői* négytétel, előadása – tempóválasztástól függően – 22-24 percet vesz igénybe.

Respighi a partitúrához szöveges programot mellékel.

Első tétel (~3 perc)

A Villa Borghese fenyői (I pini di Villa Borghese). Allegretto vivace.

„Gyermekek játszadoznak a Villa Borghese fenyvesében: körtáncot járnak, katonásdit és csatákat játszanak, akárcsak az alkonyi fecskék, megrészegülnek önnön lármájuktól, és elfutnak. A szín váratlanul megváltozik...”

A *madarak* című zenekari szvitben Respighi 17-18. századi zeneszerzők műveit dolgozta át.

Az ünnepélyes hangvétellő előjátékban zenekari játék és a fafúvósok finom előadásmódú szólói váltogatják egymást. A bevezető után máris megjelenik a lelki szemünk előtt az első madár, a galamb.

A témát szép, lírai oboahang viszi hárfa és finom, halk zenekari kísérettel. A későbbiekben a témát hegedűn, klarinéton, majd pedig együtt kamarázva is hallhatjuk.

A végtelen égboltról hirtelen visszatérünk a földre, ugyanis a tyúk bemutatása következik. Romeau közismert csembalódarabját véljük itt felfedezni hegedűkön, majd fafúvósokon és trombitákon is.

A madár zenei bemutatását vidám, humoros de ugyanakkor nagyon technikás előadásmód jellemzi.

A madárvilág következő szereplője a Rómeó és Júliában is fontos szerepet betöltő fülemüle (ugye mindenki emlékszik erre a mondatra: „A Fülemüle volt nem a pacsirta...”). A madár hangját fafúvósok szólaltatják meg vonósok kíséretében.

A vonósok finomak és lágyak, akárcsak ez a tollas lény a valóságban.

Végül utolsóként a kakukkot szólítják a képzeletbeli színpadra. A zeneszerző fafúvósokból csalja elő a madár hangját. A tétel befejezésekor az előjáték során megismert atmoszférát élhetjük át újra.

Bartók Béla: Medvetánc

1931-ben [Bartók Béla](#) meghangszerelte néhány korábbi zongoradarabját, amelyeket különféle sorozatokból válogatott és fűzött újabb ciklusba. Ebből keletkezett a **Magyar képek** (Sz. 97, BB 103) című zenekari mű.

Medvetánc. Allegro

Ugyanebből a sorozatból való a Medvetánc is, amely a kanásztáncok ritmikáját eleveníti fel.

Carl Maria von Weber: A bűvös vadász: Nyitány, Vadászok kórusa

A **bűvös vadász** ([németül](#) *Der Freischütz*) [Carl Maria von Weber](#) egyik háromfelvonásos [operája](#). Szövegkönyvét [Johann Friedrich Kind](#) írta [Johann August Apel](#) és [Franz Laun](#) *Das Gespensterbuch* (Kísértetkönyv) című

könyvének az operával azonos című története alapján. Ösbemutatójára [1821. június 18-án](#) került sor a [berlini](#) Königliches Schauspielhausban. [Magyarországon 1825. március 19-én](#) mutatták be a [kolozsvári](#) színházban.

Ludwig van Beethoven: 6. „Pastorale” szimfónia- Vihar

[Ludwig van Beethoven 6. „Pastorale” szimfóniája](#) (F-dúr, op. 68.) 1808-ban készült el. Ez egyike Beethoven kevés [programzenéinek](#), első bemutatásakor a „Vidéki élet emlékei” címet kapta. Beethoven imádta a természetet, rengeteg időt töltött vidéki sétákkal. Sokszor elhagyta Bécs városát azért, hogy vidéken dolgozhasson. Ám nem ő volt az első zeneszerző, aki a természetet szimfonikusan ábrázolta; például [Joseph Haydn](#) 1802-ben bemutatott [Az évszakok](#) című [oratóriumában](#) szintén a természet szeretetét, táncoló parasztokat, zivatart, madárcsicsergést fest le. Beethoven nem egy újabb oratóriumot írt, hanem egy szimfóniát, így megmenekült a túl prózai jelzőtől, amit egy [librettó](#) rótt volna rá.

IV. tétel *Vihar* – Allegro

A vidám mulatságot hirtelen megszakítja a kitörő vihar. A vihar ábrázolása közkeletű a zenében. Beethoven előtt [Vivaldi](#), [Haydn](#), [Rossini](#) is élt ezzel az effektussal. Itt a vihar ábrázolása emberközpontú, a 4. tétel a vihartól megrettent ember drámája. Ez a dráma azonban nem katasztrófával végződik, mert a vihar elmúltával kisüt a nap.

Johann Strauss: Vadászat-polka

A XIX. sz-ban még nem vált el élesen a szórakoztató és az u.n. komolyzene. Johann Strauss tánczenéi, keringői és polkái igényességükkel oszthatatlan sikert aratnak a táncmuzsikaterületén és komolyzenei mércével is megállják a helyüket.

Vadászni fogunk. a szerző puskalövéseket komponált művébe. Amikor a lövések dördülnek, tapsoljunk!

Kodály Zoltán: Erdő mellett estvéledtem....

Az *Erdő mellett estvéledtem* kezdetű [magyar népdalt](#) [Kodály Zoltán](#) gyűjtötte 1922-ben [Pásztón](#) az első két versszakkal együtt. A harmadik versszak Szegedről való. Kodály *Esti dal* címen dolgozta fel a dalt, 1938-ban gyermek-, 1939-ben vegyeskarra.

Mind a népdal, mind a feldolgozás sok kórus, művész és együttes repertoárján szerepel, és szívesen adják elő külföldi művészek is.

Er - dő mellett est - vé - lédtem, Sub - ám fe - jem a - lá tét - tem,
Ösz - szet - tettem két ke - zemet, úgy kér - tem jó Is - te - nēmet.

1. Erdő mellett estvéledtem, 2. Én Istenem, adjál szállást, 3. Adjon Isten jó éjszakát,
Subám fejem alá tettem, Már meguntam a járkálást, Küldje hozzánk szent angyalát,
Összetettem két kezemet, A járkálást, a bujdosást, Bátorítsa szívünk álmát,
úgy kértem jó Istenemet. Az idegen földön lakást. Adjon Isten jó éjszakát.

Források:

[A négy évszak \(Vivaldi\) – Wikipédia \(wikipedia.org\)](#)

[Peer Gynt \(Grieg\) – Wikipédia \(wikipedia.org\)](#)

[Ottorino Respighi – Wikipédia \(wikipedia.org\)](#)[Róma fenyői – Wikipédia \(wikipedia.org\)](#)[A bűvös vadász – Wikipédia \(wikipedia.org\)](#)[6. szimfónia \(Beethoven\) – Wikipédia \(wikipedia.org\)](#)

[Készítette: Tóthné Bakó Zsuzsa](#)